

Beslut
2013-04-23

RIKTLINJER FÖR DISPUTATIONER VID HUMANISTISKA FAKULTETEN

(antagna av Humanistiska fakultetsnämnden 2003-11-11, reviderade 2005-01-25, 2010-04-21, 2011-03-15 och 2013-04-23)

1. Allmänt

1.1 Det grundläggande regelverket för disputationer och doktorsexamen återfinns i Högskoleförordningen (HF 6:33–35) samt i lokala föreskrifter gällande utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet (2010-12-16, Dnr SU 301-3153-10).

1.2 En doktorsavhandling ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation.¹

1.3 Tid och plats för disputation beslutas av chefen för Studentavdelningen. Beslut om tid och plats ska vara fattat innan disputationsanmälan skickas in.²

1.4 I den allmänna studieplanen för respektive forskarutbildningsämne anges det eller de avhandlingsspråk som är tillåtna.

2. Bedömning på institutionsnivå

2.1 När avhandlingsarbetet närmar sig sitt avslut ska institutionen organisera en granskning av avhandlingen. Granskningen ska leda fram till ett ställningstagande om disputation ska tillrättas. Om disputation avråds ska prefekten (eller ställföreträdande prefekt i de fall prefekten är handledaren) meddela detta till doktoranden skriftligen.

3. Förslag till Humanistiska fakultetsnämnden

3.1 Ordförande vid disputationsakten, fakultetsopponent och betygsnämnd utses av fakultetsnämnden efter förslag från prefekten. Förslaget ska inges på fakultetens blankett i elektronisk form till registrator. Doktoranden ska underrättas om förslaget innehåll innan detta skickas till fakultetsnämnden. Av förslaget ska framgå:

---

¹ Högskoleförordning 1993:100 (HF)

² Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet 2010-12-16, Dnr SU 301-3153-10 (SUs föreskrifter)

- att ingen jävssituation föreligger mellan doktoranden och opponenter samt ledamöterna i betygsnämnden
- att ingen jävssituation föreligger mellan handledarna och opponenter samt ledamöterna i betygsnämnden

3.2 Om förslaget frångår fakultetens riktlinjer för ordförande, fakultetsopponent och betygsnämnd (se p 4-6) ska detta motiveras på anvisad plats på fakultetens blankett.

3.3 Förslaget ska vara fakultetsnämnden tillhanda i så god tid att disputationen kan äga rum vid avsedd tidpunkt även om fakultetsnämnden finner det nödvändigt att återremittera förslaget. Förslaget ska därför vara nämnden tillhanda minst 6 veckor före avsedd disputationsdag.

4. Ordförande

4.1 Disputationen ska ledas av en ordförande.³ Ordföranden har en samordnande funktion inför och under disputationsakten.

4.2 Ordförande bör vara en professor vid doktorandens institution, som i normalfallet inte varit handledare i avhandlingsarbetet. Ordförande får inte ingå som ledamot i betygsnämnd.

4.3 Studentavdelningen tillställer ordföranden protokollsblankett. Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas över disputationsakten, betygsnämndens beslut och att protokollet utan dröjsmål lämnas till registrator.

5. Fakultetsopponent

5.1 Opponenten får inte komma från samma institution som respondenten.⁴

5.2 Opponenten bör inte vara emeritus.

5.3 Opponenten har rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna men inte i besluten.⁵

6. Betygsnämndens sammansättning

6.1 Enligt *Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet* ska betygsnämnden bestå av tre eller fem ledamöter. Fakultetens praxis är att betygsnämnden består av tre ledamöter. När doktorand väljer att disputerar trots avrådan ska betygsnämnden bestå av fem ledamöter. Högst en får då företräda samma forskarutbildningsämne som doktoranden.

---

³ Ibid

⁴ Ibid

⁵ Ibid

6.2 Bägge könen ska, om inte särskilda skäl föreligger, vara representerade i betygsnämnden. Ledamöterna ska ha lägst docentkompetens eller motsvarande kompetens. Undantag kan, om särskilda skäl föreligger, beviljas för högst en (1) av ledamöterna. Sådana skäl ska anges i förslaget. Om föreslagen ledamot är emeritus ska förslaget motiveras.

6.3 Den som har varit handledare får inte ingå i betygsnämnden.⁶

6.4 Därutöver gäller:

- minst en ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet⁷
- en av ledamöterna bör vara verksam inom fakulteten⁸
- högst en får komma från doktorandens institution⁹

6.5 Suppleant kan utses. Av de fyra ledamöterna ska då minst två ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och högst en komma från doktorandens institution.

7. Bedömning och betygssättning

7.1 En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i och det offentliga försvaret av avhandlingen.¹⁰ Samtliga ledamöter av betygsnämnden ska granska och bedöma avhandlingen i dess helhet, och inte endast den del som anses beröra den enskilde ledamotens kompetensområde.

7.2 Betygsnämnden ska utse en ordförande inom sig. Opponenten och en av handledarna har rätt att närvara vid sammaträde med betygsnämnden och att delta i överläggningarna, men inte i besluten.

7.3 Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Ett oenigt beslut och ett beslut om underkännande ska alltid motiveras.¹¹

7.4 Om ledamot av betygsnämnden finner att ett underkännande av avhandlingen inte kan uteslutas, ska ordföranden meddelas omgående, dock senast en vecka före disputationen. Respondenten ska tillsammans med ordföranden och huvudhandledaren då besluta om avhandlingen ska dras tillbaka eller inte.

---

⁶ Ibid

⁷ HF

⁸ SU:s föreskrifter

⁹ Ibid

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid

8. Framställning och distribuering av avhandling

8.1 I *Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet* regleras hur avhandlingen ska framställas och spridas samt hur tillkännagivande av disputation ska ske.

8.2 För mer detaljerad information hänvisas till Studentavdelningens webbsidor om disputationsprocessen.

9. Ersättning för kostnader

9.1 Fakulteten betalar ut ett bidrag till institutionen efter att protokollet från disputationen inkommit till Humanistiska fakultetskansliet. En förutsättning för att ersättning ska utgå är att institutionen tillstyrkt att avhandlingen läggs fram. Doktorand som efter skriftlig avrådan får sin avhandling underkänd måste stå för kostnader för framställning av avhandling själv.

9.2 Institutionen täcker kostnaden i samband med framställning och mångfaldigande av avhandlingen för den del av upplagan som följer av fakultetsnämndens beslut om minsta upplaga, *Lagen om pliktexemplar* och prefektens beslut om antal ytterligare exemplar till institutionen.

9.3 Institutionen svarar för att ersättning utbetalas till opponent och, i förekommande fall, till ledamöter av betygsnämnd. Opponenten erhåller ett arvode samt ersättning för eventuella rese- och boendekostnader. Ledamot av betygsnämnd erhåller inte arvode utan enbart ersättning för eventuella rese- och boendekostnader.

10. Övrigt

10.1 Om opponenten inte är på plats vid den fastställda tidpunkten för disputationen, ska ordföranden tillfälligt uppskjuta disputationen och omedelbart försöka få kontakt med opponenten. Om opponenten inte kan nås ska ordföranden besluta att disputationen skjuts upp till ett senare datum.

10.2 Om någon av betygsnämndens ledamöter inte är på plats vid den fastställda tidpunkten för disputationen, inträder suppleanten som ledamot, om sådan utsetts.